

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МУКАЧІВСЬКА МІСЬКА РАДА
МАЛОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВІТОЛЬДА
ПЛЕЦЬКОГО В М. ОСВЕНЦІМ (ПОЛЬЩА)
ПОМОРСЬКА АКАДЕМІЯ У СЛУПСЬКУ (ПОЛЬЩА)**

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ Й ОСВІТИ
В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

**Збірник тез доповідей за матеріалами
II Міжнародної науково-практичної конференції**

**Мукачево
12-13 травня 2022 року**

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
вченою радою Мукачівського державного університету
(протокол № 18 від «10» травня 2022 р.)*

С 91

Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей за матеріалами II Міжнародної науково-практичної конференції (12-13 травня 2022 р., м. Мукачево). Мукачево : Вид-во МДУ, 2022. 495 с.

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами II Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Учасниками конференції розглянуто проблеми та перспективи розвитку педагогічної освіти, психолого-педагогічні аспекти індивідуальної траєкторії професійного становлення особистості, сучасні орієнтири розвитку економіки, управління та інженерії, актуальні проблеми менеджменту, туризму, розвитку індустрії гостинності та збереження історико-культурної спадщини, тенденції розвитку сучасного суспільно-політичного та культурно-мистецького простору.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів та студентів, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д-р психол. наук, професор (голова);

Гоблик В.В. – д-р екон. наук, професор;

Кобаль В.І. – канд. пед. наук, доцент;

Пігош В.А. – канд. екон. наук, доцент;

Максютова О.В. – провідний фахівець ВНТД.

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

ГОМОВИЧ О.Я. Нетрадиційні методи навчання на уроках у початковій школі	56
ГОПОНЬКО С. І., ХОМА О. М. Вивчення елементів синтаксису в початковій школі на компетентнісних засадах	58
ГРАБ М. В. Інтеграція як одна із складових забезпечення якості природничої освіти майбутніх педагогів	60
ДЖАНДА Г. Б. Компоненти наступності професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів на засадах праксеологічного підходу	62
ДІДИК Я.В., ЛІБА О.М. Задачі як засіб розвитку творчого мислення молодших школярів на уроках математики	65
ДОБОШ О. М. Підвищення ефективності освітнього процесу в ЗВО за допомогою робочих зошитів	67
ДОБОШ О. М., КАРАМАНИЧ О.В. Професійна діяльність керівників (менеджерів) закладів освіти в полікультурному освітньому середовищі	69
ДОБОШ О. М., КОНКУС Р.А. Хмарні сервіси GOOGLE в аспекті управління ЗДО	70
ДОБОШ О. М., РУСАНЮК М.В. Технологія проєктування розвитку ЗДО	73
ДОБОШ О. М., СЕМСИЧКО І.В. Медіакомпетентність сучасного педагога як складова професійної компетентності	75
ДОБОШ О. М., ХАЛАН Т.Ю. Підготовка майбутніх вихователів до формування доброзичливості у дітей старшого дошкільного віку: виклики сьогодення	77
ЗУБ Н. Формування комунікативно-компенсаторної компетенції учнів старшої школи на уроках англійської мови	78
ЗЯБЛОВСЬКА Д.Є. Аналіз структури та змісту професійних компетентностей в освітніх програмах підготовки дизайнерів в Україні та Данії	80
ІВАНИЦЬКА О. Formation of intercultural competence of senior school learners in english lessons on the basis of local history material	82
ЙОВБАК А. В., ФЕНЧАК Л.М. Уплив сімейного виховання на формування особистості здобувача початкової освіти	84
КАМПОВ Н.В. Розвиток діалогічного мовлення молодших школярів у системі розвивального навчання на уроках української мови	86
КАС'ЯНЕНКО О.М. Сучасні форми роботи корекційного педагога з батьками дитини з особливими освітніми потребами	88
КАС'ЯНЕНКО О.М., МАТЬОЛА І. В., СЮГАЙ Є. В. Шляхи здійснення індивідуального підходу в процесі розвитку мовлення дошкільників	90
КАЧУР М.М., СТЕПАНОВА Л.П. Професійна підготовка вчителів мистецтва у системі полікультурної освіти	92
КИРИТА В., ФЕНЧАК Л.М. Особливості навчання сучасних школярів через призму теорії поколінь	93
КОБАЛЬ В.І., ЗАГОРОДНЯ Г.В. Мотивація педагогічних працівників ЗДО як функція управління персоналом	95
КОСТИЧ М.В., МИХАЙЛОВА К.В. Пізнавальна активність як прояв інтересу дитини до навколишнього світу	97
КОСТЬ Е. Ю., САМОФАЛ Л. О., ЛАЛАК Н. В. Вплив сім'ї та ЗЗСО на формування моральних цінностей дітей молодшого шкільного віку	99
КУЗЬМА-КАЧУР М.І. Навчальна практика як компонент розвитку творчого мислення здобувачів вищої педагогічної освіти	101
КУЗЬМА О. І., ТОВКАНЕЦЬ Г. В. Особливості національно-патріотичного виховання у початковій школі	103
КУРТА Я. The use of authentic materials for the formation of english linguistic and socio-cultural competence of secondary school learners	105
ЛАВРЕНОВА М.В. Освітній процес в умовах воєнного стану	107

authentic materials classified into: educational and professional sphere of communication; socio-cultural environment of communication; household sphere of communication; trade and commercial sphere of communication; family and household sphere of communication and sports and health sphere of communication.

Література

1. Bondar T., Telychko N., Tovkanets H., Shcherban T., Kobal V. Trends in Higher Education in EU Countries and non-EU Countries: Comparative Analysis. Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala. 2020. Vol.12, Issue 2. (Suppl.1). P. 77–92
2. Languages for Intercultural Dialogue / Edited by Jack Burston, Monique Burston, Eftychios Gabriel, Pavlos Pavlou / The Languages for Intercultural Dialogue conference / The University of Cyprus, 7th 9 November 2008 (Язика для межкультурного діалога). – Nicosia, 2008. – 353 p.
3. Samovar L.A., Porter R. Intercultural communication. – London; New York, etc. : Wadsworth Publishing Company, 2007. – 467 p

УДК 378.091.2:341.31(043.2)

ЛАВРЕНОВА М.В.
Мукачівський державний університет

ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Ще до протистояння пандемії освітня система України зіткнулася з викликами, що постали внаслідок війни з Росією на Сході України. Хоча доки, війна мала локальний гібридний перебіг, вона не становила тотальної загрози для всієї системи освіти. Більшість начальних закладів та експанація в Криму, змогли порівняно швидко адаптуватися, евакуювавшись із зони окупації в інші міста України [1].

Наукових праць, присвячених навчанню в період пандемії численна кількість, як в Україні так і по всьому світу. Сьогодні відчувається гостра нестача праць щодо навчання дітей в умовах воєнного стану. Література про освіту за умов воєнного стану зазвичай застаріла й подекуди стосується ще Другої світової війни та освітньої галузі того періоду. Кризова ситуація вимагає негайного осмислення того, що відбувається у сфері освіти [3]. Зокрема, як адаптувати дистанційне навчання до умов воєнного стану максимально швидко та якісно.

Станом на 28 квітня 2022 року, за словами міністра освіти Сергія Шкарлета дистанційну форму навчання організовано в понад 12 тисячах 600 закладах загальної середньої освіти, навчання у них продовжують майже 3,7 млн учнів.

За даними департаментів освіти і науки обласних військових адміністрацій, усі ЗЗСО 14 областей України продовжують освітній процес у дистанційній формі. У 4-х областях освітній процес триває дистанційно, частково змішано та очно.

У 5-ти областях України навчання організовано в дистанційній формі, частково канікули або призупинено.

У 2-х регіонах освітній процес відбувається в дистанційному форматі, частково змішано або канікули, частково призупинено навчання.

Також станом на 28 квітня 2022 року кількість тимчасово переміщених дітей, які долучилися до навчання з інших областей, сягає понад 88 тис. осіб.

Згідно Методичних рекомендацій дистанційне навчання учитель може здійснювати в синхронному й асинхронному режимах з використанням електронних освітніх платформ (Google Workspace, Google Classroom, Нові Знання, HUMAN.UA) і комунікаційних онлайн сервісів та інструментів (Zoom, Skype, Team, базові сервіси Google: Gmail, Календар, Meet, Jamboard, Chat, Hangouts, YouTube та інші). В умовах воєнного часу особливістю дистанційного навчання є ймовірність під час онлайн-зустрічей ситуацій, коли вмикається сигнал «Увага всім! Повітряна тривога». У таких випадках МОН рекомендує під час онлайн уроку спокійно повідомити учням, що оголошено сигнал «Увага всім! Повітряна тривога», зацентувати увагу учнів фразою «Ви йдете в безпечне місце, яке встановлено вашою родиною» [2].

Команда МОН збрала перелік корисних ресурсів для дорослих та дітей щодо психологічної підтримки, навчання та інформування. Наприклад.

Проекти МОН започатковані спільно з партнерами: дитячий онлайн-садок НУМО з відеозаняттями для дітей віком від 3 до 6 років; «Навчання без меж»; «Всеукраїнська школа онлайн», що містить відеоуроки, конспекти, тестові завдання, а також Кабінет вчителя, який допомагає залишатися на зв'язку з учнями (для зручності розроблено мобільний застосунок, а Youtube-канал МОН містить інформацію, що може стати у пригоді); щоденні онлайн-зустрічі о 13.00 та 20.00 із сертифікованими психологами Асоціації інноваційної та цифрової освіти; «Психологічна турбота від Світлани Ройз»; педагоги та дитячі психологи за підтримки Міністерства освіти і науки запустили телеграм-канал «Підтримай дитину»; розроблено дитячий інформаційний комікс, як поводитися під час воєнного стану, – збірку інформаційних порад для дітей та їхніх близьких; Дитячий садок онлайн; телеграм-канали «Павлуша і Ява» та Аудіоказки; «Цікава наука» – для допитливих дітей старшого віку; «Книга-мандрівка. Україна» – мультсеріал, героями якого є відомі на весь світ українці, об'єкти та події; EdEra для школярів – онлайн-ресурс курсів, освітніх трендів та ефективного навчання; Освіторія – онлайн-медіаканал про освіту та виховання дітей в Україні; Школа_інфо – найбільший освітній паблік України з онлайн-уроками, новинами та навчальними лайфхаками; «Нова школа» – канал повноцінних мультимедійних підручників по кожному предмету з 1 по 11 клас; «Вишиванчик» – канал, спрямований на розвиток української мови, навчання та виховання дітей рідною мовою; Нова Українська Школа організувала серію пізнавальних онлайн-зустрічей із учителями

Видавництва, які надають безкоштовний доступ до книг: дитячі книжки видавництва «Ранок»; книгарня Yakaboo надала безоплатний доступ до книжок в мобільному додатку.

ТБ-платформи відкрили безкоштовний доступ до мультиків та уроків: MEGOGO; Volia TV; Київстар ТБ; Vodafone TV.

Таким чином, в умовах воєнного стану важливо організувати такий процес навчання, який буде давати можливість вирішити ключові проблеми воєнного

часу. Між обстрілами, між ракетними снарядами та бомбардуваннями, українці мають дивитися з вірою вперед, з вірою у світле майбутнє. А майбутнє України – за креативною молоддю, яка навіть в умовах війни адаптується та хоче вчитися і здобувати знання.

Література

1. Крамаренко І.С., Корнішева Т.Л., Сілютіна І.О. Адаптація дистанційного навчання у вищій школі до умов воєнного стану. *Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)*. № 4(9). 2022.
2. Про організацію освітнього процесу в початковій школі в умовах воєнного часу Лист МОН №1/3725-22 від 29.03.22 року. URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/86159/
3. Tierney W. G. *Get real: 49 challenges confronting higher education*. New York: Suny Press, 2020. 240 p.

УДК 37.035:172.15:[351.858:373.3.011.3-052](043.2)

ЛЕНДЕЛ К., ЛЕНДЕЛ В., ТОВКАНЕЦЬ Г.В.
Мукачівський державний університет

ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ЯК УМОВА ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

З розвитком незалежної України виникла потреба у формуванні національної свідомості в підростаючого покоління любові до свого народу його традицій, історії та культури. Формування національної свідомості учнів забезпечить безсмертя українського народу та культури.

Педагог українська культурно освітня діячка Софія Русова казала «Національне виховання забезпечує кожній країні найширшу демократизацію освіти, коли її творчі сили не будуть покалічені, а значить дадуть нові оригінальні, самобутні скарби задля вселюдного поступу: воно через пошану до свого народу виховує в дітях пошану до інших народів»[2].

Виховання патріотизму є одним із головних принципів національної системи виховання, що передбачає формування в учнів патріотичних почуттів любові до свого рідного народу та країни, розуміння громадянського обов'язку готовності захищати національні інтереси своєї країни.

Завдання педагога полягає в тому, щоб слова «Україна», «патріотизм» мали особливе значення для дитини, тобто сприймалися не лише розумом, а й «серцем».

Для цього педагоги повинні чітко визначити завдання патріотичного виховання:

- утвердження індивідуальних патріотичних цінностей, переконань, поваги до української культури та її історії;
- виховання та дотримання Конституції України, законів, символів;
- утвердження гуманістичної етики як основи громадянського суспільства;
- виховання найкращих рис українського народу: працелюбності, свободи, справедливості, чесності, доброти;
- толерантне ставлення до інших народів культур і традицій;

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>